

Стасевська Оксана Анатоліївна
к.ф.н., доцент кафедри культурології
НІОУ ім. Ярослава Мудрого
Уманець Ольга Віталіївна
к.м.н., доцент кафедри культурології
НІОУ ім. Ярослава Мудрого

КОНСТИТУЦІЙНА АКСІОЛОГІЯ: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР

Особлива потребуваність розвитку аксіологічного вектору дослідження конституціоналізму – конституційної аксіології – зумовлена як її основним завданням в українському вимірі, а саме – подоланням дисонансу між належним та існуючим, так і актуалізацією проблеми політичного розвитку сучасної України, процесів національної ідентифікації та декларованим у Конституції України підтвердженням європейської ідентичності Українського народу. Запорукою цього на рівнях особистості та держави слугує інтеріоризація системи цінностей європейської спільноти, завдяки якій Україна має постати у сучасному світі як конституційна держава західного типу, що ускладнюється без осягнення українського конституціоналізму в онтологічному та феноменологічному ракурсах.

Кожна конституція на рівні імперативу встановлює зокрема певний образ суспільства, фіксує його цінності та норми, і динаміка змін в конституціях в аксіологічному ракурсі постає як відбиття ціннісної динаміки людства, зрушень у ціннісному бутті націй. Погляд в історичне минуле української нації переконає у великому потенціалі традицій конституціоналізму щодо формування аксіологічних настанов в українській історико-культурній перспективі та водночас свідчить про ускладненість його ефективної реалізації в минулому через специфічні соціально-політичні

обставини. Тяглість традицій простежується від часів Київської Русі (існування віче як дорадчого органу князівської влади), часів перебування значної частини українських земель з 2 пол. XVI ст. у складі Речі Посполитої, однієї з перших федеративних держав ранньомодерної Європи. Український народ мав і власний політичний досвід, пов'язаний із феноменом козацтва. Практичною спробою унормування життя України XVII ст. на конституційних засадах були «Березневі статті» Б. Хмельницького, за якими московський цар поставав щодо нашої країни як конституційний монарх. Козацтво, як військово-політична самоорганізація українства, керувалося нормами звичаєвого права (виборність старшини), що було кодифіковано у славнозвісній Конституції Пилипа Орлика. Традиції конституціоналізму за часів активізації національно-визвольного руху XIX ст. розвивали члени Кирило-Мефодіївського товариства, зокрема Г. Андрузький та М. Драгоманов. Наочною є тенденція утвердження конституціоналізму за часів Української національної революції (1917–1921 рр.)

Феноменологічний аспект конституційної аксіології позначений філософським і культурологічним забарвленням, детермінованим оперуванням фундаментальним для гуманітаристики поняттям «цінність». У контексті філософського та культурологічного знання як цінність визначаються властивості предмета або явища, які мають вище значення для людини або суспільства (благо, добро, зло, прекрасне, справедливість), при цьому зазначені властивості первинно не притаманні предметам або явищам. Цінність як базова установка, мета, до якої прагне людина та суспільство, є не буквально «властивістю» будь-якої речі, а одночасно і сутністю, і умовою повноцінного буття людини. У конституційному правовому полі функціонування поняття «цінність» вимагає конкретизації його юридичного змісту через його використання при тлумаченні конституційних норм при позбавленості легального (нормативного) змісту.

Для сучасної України конституційні цінності постають як консолідуючий чинник (що акцентується у дослідженнях Ф. Веніславського), який об'єднує в ціннісно-цілісне суспільство представників різних соціальних, вікових, професійних, релігійних груп і субкультур, забезпечує трансформацію населення, що мешкає на певній території, в єдину, згуртовану націю. Конституційні цінності, закріплені в Конституції держави та гарантовані нею, визначають зміст її принципів і норм та дозволяють виявити вектори розвитку суспільства й народу України. Концентрація в конституційних цінностях смислів буття української нації, історико-культурної спадщини, на основі якої відбувається процес соціокультурної ідентифікації людини й громадянина, забезпечує визнання їх статусу як

життєво важливих цінностей, без яких неможливим є життя людини, збереження державності, її прогресивний поступ.

Феномен конституційних цінностей зумовлений їх багатомірністю: конституція постає передусім як фундаментальна цінність суспільства, яка містить у собі цінності, що прямо закріплюються в нормах конституції, та цінності, що впливають із її тексту. Систему фундаментальних, усталених конституційних цінностей української нації, серцевиною якої є людина, її честь, гідність, права та свободи, а також багатонаціональний народ України, складають цінності: моральні (любов і повага до Батьківщини, справедливість, добро); політичні (суверенітет, громадянство, національний розвиток, громадянська єдність, суспільна злагода, безпека); юридичні (Конституція, законність, верховенство права, незалежність правосуддя); екологічні (захист довкілля, збереження природних багатств рідної землі), соціальні (освіта, праця, родина) тощо. Проте за сучасних соціокультурних реалій суперечливість сучасної системи цінностей зумовлюють як пріоритетність матеріальних цінностей, так і зростання суспільного визнання значущості духовних цінностей.

Конституційні цінності неприпустимо розглядати як уможлядні абстрактні конструкції. Вони посідають центральне місце у системі цінностей держави, є основними «маркерами» спрямування державного розвитку України. Втілення конституційних цінностей у життя соціуму, переведення їх у площину практичної реалізації уможлиблюється у разі їх визнання соціальним та правовим пріоритетом рівня суспільства та держави.

*Стещенко Дар'я Сергіївна
студентка 2 курсу, 3 групи
Інституту підготовки кадрів
для органів юстиції України
НЮУ ім. Ярослава Мудрого*

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ТА ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

В Конституції України (стаття 46) та Законах України закріплені гарантії та права на пенсійне і соціальне забезпечення всім громадянам України, а саме: право на забезпечення їх в разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та інших випадках, передбачених законом. При цьому здійснювані пенсійні та інші соціальні виплати ставлять за завдання забезпечення всім громадянам рівня життя, не нижчого за прожитковий

ЗМІСТ:

1. Максимов Сергій Іванович, ЛЮДСЬКА ГІДНІСТЬ ЯК КОНСТИТУЦІЙНА ЦІННІСТЬ;
2. Лук'янов Дмитро Васильович, КОНСТИТУЦІЙНО - ПРАВОВА ОЦІНКА ЗАГОРОДЖУВАЛЬНОГО (ПРОХІДНОГО) БАР'ЄРУ У ВИБОРЧОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ;
3. Афанасьєв Дмитро Володимирович, КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД ЯК ГАРАНТ КОНСТИТУЦІЇ;
4. Байрачна Лариса Кімієвна, ПІДГОТОВКА І ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ЯК ВИМОГА ЛЕГІТИМАЦІЇ ОСНОВНОГО ЗАКОНУ ДЕРЖАВИ;
5. Бережна Валерія Романівна, ПРОБЛЕМА АБСЕНТЕІЗМУ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ;
6. Белей Олександр Володимирович, ПРАКТИКА КОНСТИТУЦІЙНИХ СУДІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ НАЛЕЖНОЇ ПРАВОВОЇ ПРОЦЕДУРИ;
7. Берченко Григорій Валерійович, ПРИРОДА КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ЯК АКТА УСТАНОВОЇ ВЛАДИ;
8. Бурдай Юрій Юрійович, ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА МИРНІ ЗІБРАННЯ;
9. Буракова Анна Андріївна, МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З ДИСКРИМІНАЦІЄЮ ЖІНОК;
10. Вербоноль Вікторія Вячеславівна, ОБМЕЖЕННЯ ОКРЕМИХ ПРАВ І СВОБОД: СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС ТА ІНТЕРЕС ДЕРЖАВИ;
11. Волкова Дар'я Сергіївна, ПРАВО НА ШЛОБ: ПРОБЛЕМА РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИМИ ГРУПАМИ ОСІБ;
12. Галчанський Віктор Сергійович, ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ;
13. Гладченко Маргарита Євгенівна, АЛЬТЕРНАТИВНА СЛУЖБА ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ОБОВ'ЯЗКУ ГРОМАДЯНИНА;
14. Гнатюк Наталія Вікторівна, ІНСТИТУТ ЛЮСТРАЦІЇ: СПОСІБ ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЇ ЧИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ?;
15. Гончаренко Володимир Дмитрович, ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПЕРШІ РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1991-1996 рр.);
16. Дробуш Ірина Вікторівна, ТРАНСФОРМАЦІЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ;
17. Дуброва Ганна Олександрівна, РОЛЬ ОМБУДСМЕНА В ПРОЦЕСІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД;
18. Задерей Назарій Петрович, НАРОДНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ЯК ВИХІДНИЙ ПРИНЦИП ІСНУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ;
19. Зал Дмитро Олександрович, ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО РЕСУРСУ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ;
20. Зеленська Катерина Сергіївна, ВОЛОДІННЯ ДЕРЖАВНОЮ МООВОЮ ЯК ЦЕНЗ НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ;
21. Зінченко Олена Володимирівна, РАДИКАЛІЗМ ВИТОКІВ УКРАЇНСЬКОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ;
22. Зубко Тетяна Сергіївна, ПОЛОЖЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД КРИЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЙ;
23. Кампо Сергій Володимирович, ДО ПИТАННЯ ПРО АКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЯК САМОСТІЙНЕ ДЖЕРЕЛО ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА;
24. Ковтун Віталій Іванович, ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПІЛЬГ;
25. Колос Катерина Геннадіївна, ПРЕЗУМПЦІЯ НЕВИНУВАТОСТІ – НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД;
26. Кушніренко Олександр Георгійович, ОСОБЛИВОСТІ ТА СПЕЦИФІКА КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ;
27. Летнянчин Любомир Іванович, ДО ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ ЮРИСДИКЦІЙ СУДІВ ПРИ ВИРІШЕННІ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ;
28. Макаров Михайло Вячеславович, ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУТУ ГРОМАДЯНСТВА В ПРАВОВІЙ КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ;
29. Марченко Наталія Олександрівна, ПРЕЗИДЕНТ ЯК ГАРАНТ ЗОВНІШНЬОГО СУВЕРЕНІТЕТУ;
30. Менькова Лілія Сергіївна, СВОБОДА ВІРОСПОВІДАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СВОБОДИ ОСОБИСТОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ;
31. Миколаєнко Ольга Олександрівна, ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ;
32. Нестеренко Ірина Володимирівна, ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА СВОБОДУ ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ В КОНТЕКСТІ ТРИСКЛАДОВОГО ТЕСТУ;
33. Овчаренко Олена Миколаївна, ОСНОВНІ ПРИОРИТЕТИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ;
34. Павлюк Катерина Олександрівна, ВИКЛИКИ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ 2019 РОКУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРИНЦИПУ ЧЕСНИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ;
35. Петровська Ірина Ігорівна, ОКРЕМІ ПИТАННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ;
36. Подорожна Тетяна Станіславівна, КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ПАРАМЕТР НАЛЕЖНОГО СТАНУ ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ;
37. Пронька Валерія Сергіївна, ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ. МОРАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА РЕАЛЬНІСТЬ ВТІЛЕННЯ;
38. Рудик Аліна Русланівна, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ;
39. Садова Анастасія Олександрівна, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗМІНИ ПРЕАМБУЛИ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ;
40. Сало Дар'я Сергіївна, ЗАКРІПЛЕННЯ КОНВЕНЦІЄЮ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД;
41. Сендецька Ольга Валентинівна, САТИРА ЯК ЕЛЕМЕНТ СВОБОДИ ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ;
42. Сиротин Ірина Павлівна, ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА НА СВОБОДУ ДУМКИ Й СЛОВА;
43. Склезь Ольга Анатоліївна, ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ СУБСИДІАРНОСТІ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕТАП ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ;
44. Скрипник Регіна Вікторівна, КОНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ;
45. Сливка Вікторія Анатоліївна, ОДНОСТАТЕВІ ШЛОБИ У КОНТЕКСТІ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД. ПРАКТИКА КРАЇН СВООПІ;
46. Слінько Тетяна Миколаївна, СПІВВІДНОШЕННЯ ВИЗНАНИХ УКРАЇНОЮ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ І СВОБОД З КОНСТИТУЦІЙНИМИ ПРАВАМИ І СВОБОДАМИ;
47. Сороконуд Анастасія Михайлівна, «СКЛЯНА СТЕЛЯ» – ВИКЛИК ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ?;
48. Стасєвська Оксана Анатоліївна, Уманець Ольга Віталіївна, КОНСТИТУЦІЙНА АКСІОЛОГІЯ: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР;
49. Стеценко Дар'я Сергіївна, ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ТА ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ;
50. Ткаченко Євгеній Володимирович, ЩОДО ДЕЯКИХ ПРОБЛЕМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОВНИХ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ;
51. Ткаченко Тетяна Олександрівна, СВОБОДА СОВІСТІ І РЕЛІГІЇ VS СВОБОДА ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ;
52. Троян Валерія Сергіївна, ПРАВО ЛЮДИНИ НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ ТА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ;
53. Усатенко Максим Віталійович, ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВА НА ЕВТАНАЗИЮ;

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЯРОСЛАВА МУДРОГО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

***МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ
«УКРАЇНСЬКИЙ КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ»***

***Харків
2019***

УДК 340.12.001

ББК 67.0

М 34

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КРУГЛОГО СТОЛУ:

Гетьман Анатолій Павлович – проректор із наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, д.ю.н., професор, академік НАПрН України – голова організаційного комітету;

Петришин Олександр Віталійович – д.ю.н., професор, академік НАПрН України, президент НАПрН України, завідувач кафедри теорії і філософії права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Барабаш Юрій Григорович – проректор із навчальної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, д.ю.н., професор, член – кореспондент НАПрН України;

Слінько Тетяна Миколаївна – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного права України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Гончаренко Володимир Дмитрович – д.ю.н., професор, академік НАПрН України, завідувач кафедри історії держави і права України та зарубіжних країн;

Лук'янов Дмитро Васильович – д.ю.н., професор, завідувач кафедри міжнародного приватного права та порівняльного законодавства Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член – кореспондент НАПрН України;

Стешенко Володимир Миколайович – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри міжнародного права;

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ «УКРАЇНСЬКИЙ М 34 КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ». Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Національна академія правових наук України, Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – Х.: ФОП Бровін О.В., 2019. – 172 с.
ISBN 978-617-7738-40-3

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції.

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 77, к. 222п, м. Харків, 61024, Україна.

УДК 340.12.001

ISBN 978-617-7738-40-3

ББК 67.0